

DOCUMENTE ALE DOMNILOR ȚĂRII ROMÂNEȘTI ÎN PROCESELE PATRIMONIALE DIN ȚARA FĂGĂRAȘULUI ÎN SECOLUL AL XVII-LEA

Antal LUKÁCS¹

CHARTES DES SOUVERAINS DE VALACHIE DANS LES PROCÈS PATRIMONIAUX DU PAYS DE FĂGĂRAȘ AU XVIIe SIÈCLE

RÉSUMÉ

Au XIVe et XVe siècles le Pays de Făgăraș a été gouverné par les souverains de Valachie sous la forme d'un duché reçu de la part des rois de Hongrie. Pendant cette période, les élites locales, les boyards, ont reçu des chartes de privilèges qui garantissaient leurs propriétés et leur statut juridique nobiliaire. Après la réintégration du Pays de Făgăraș dans le Royaume de Hongrie, puis dans la Principauté de Transylvanie au XVIe siècle, les boyards de Făgăraș ont toujours recouru au pouvoir probatoire de ces documents dans les procès avec les autorités fiscales du domaine princier ou avec d'autres communautés voisines.

La présente étude montre un tel cas des années 1640-1641: un long procès opposant les boyards du village de Șinca au village de Zărnești – appartenant à Brașov –, qui se disputaient une montagne appelée Numai-Numaja. Ceux de Șinca ont apporté dans le procès une charte de privilèges émise par le prince de la Valachie, Basarab l'Ancien, il y a plus d'un siècle et demi, en 1476, qui confirmait les propriétés des boyards de Șinca et la montagne en litige. Sur la base de ce document, le village de Șinca a remporté le procès, ses droits étant renforcé par la restauration des anciennes frontières.

Mots-clés: Valachie, boyards, chartes de privilèges, procès patrimoniaux.

Stăpânirea domnilor Țării Românești asupra Țării Făgărașului în secolele XIV-XV, consfințită juridic sub forma ducatului conferit lor de regii Ungariei, se suprapune din punct de vedere cronologic cu desăvârșirea structurilor sociale ale „țării”, cu formarea unei elite locale, boierii. Domnia a validat această evoluție prin privilegiu care au devenit apoi garanția statutului juridic al boierilor făgărășeni, documentele dobândite fiind folosite pentru a proba și a proteja drepturile de stăpânire asupra moșiilor lor, scutirea de dările și slujbele nenobile.

După revenirea definitivă a Țării Făgărașului sub autoritatea regală și apoi princiară, boierii făgărășeni se vor strădui, pe de o parte, să obțină confirmarea statutului lor de către noile autorități, iar pe de altă parte vor recurge la puterea probatoare a documentelor domnești în procesele patrimoniale pe care le-au avut fie cu fiscalul, fie cu alte familii de boieri ori comunități învecinate.

¹ Profesor emerit, Universitatea din București; antal_lukacs@yahoo.com

În cele ce urmează, vom prezenta un astfel de document, semnalat mai demult, reluarea fiind justificată de regăsirea documentului menționat.

Este vorba despre documentele referitoare la un litigiu dintre boierii din satul făgărășean Șinca și satul Zărnești, aparținător Brașovului, pentru hotarele muntelui Numaja, desfășurat în anii 1640-1641.

Documentul fusese semnalat de Bogdan Petriceicu-Hașdeu în coloanele revistei „Columna lui Traian”, depistat de el într-o călătorie de studii în Transilvania², care atesta că satul Șinca a câștigat procesul pe baza unui document emis de Basarab voievod în data de 8 mai 1372, iar un altul preciza că domnul muntean se intitula *Bessaraba, baro terrarum Fogaras et Omlas*. Informația a fost preluată ca atare în principalele colecții de documente, și pe baza ei documentele au fost atribuite domnului Vladislav-Vlaicu. David Prodan a sesizat că data de 8 mai, numele și titulatura concordă cu cele din documentul lui Basarab Laiotă, dat în 1476 boierilor Șerban și Aldea pentru întărirea unor părți din satele Șinca, cu muntele Nemaia, și satele Ohaba și Ludușor³. Identitatea voievodului era confirmată și de informațiile din urbariul Țării Făgărașului din anul 1637, la satul Șinca fiind consemnată declarația locuitorilor conform căreia brașovenii țineau ocupat un munte al lor, numit Nomaya, pe care ei l-au stăpânit de mai bine de o sută de ani⁴. Cei din Perșani relatează și ei că brașovenii țin ocupate încă din 1631 un munte și o pădure care de drept sunt ale boieritului Ohabei, prezentând în acest sens și un document vechi și rupt, fără sigiliu, scris în limba română, pe care înaintașii lor îl primiseră de la voievodul Țării Românești numit Basarab⁵.

Documentul văzut de Hașdeu există într-adevăr în arhiva comitatului Alba (Doc. nr. 1), dar nu în original, ci reprodus în raportul trimis principelui de slujbașii mandatați să judece litigiul. Directorul cauzelor fiscale, Ștefan Varsai, prezintă în deschiderea dezbaterilor un document în limba maghiară, tradus, după cum se precizează, din limba valahă (de fapt din slavonă), cu data, greșită în mod evident, 6084 de la facerea lumii. Cu mici diferențe, traducerea reproduce documentul emis de Basarab Laiotă în 1476 (6984), mai 8, la București, păstrat în original la Biblioteca Academiei Române⁶, dar datorită vechimii traducătorului a greșit cifra sutelor, punând 0 în loc de 9! Documentul menționează cât se poate de explicit dania pentru jumătatea satului Șinca, cu muntele Numaya, astfel că el se constituie în argumentul principal adus de boierii din Șinca. Procuratorul zărneștenilor încearcă să invalideze documentul invocând data greșită și lipsa valabilității unei danii făcute de un prinț străin. Instanța decide însă că Basarab, având calitatea de duce al Făgărașului și fiind *dominus terrestris*, avea dreptul legitim de a face danii.

Ascultarea martorilor aduși de cele două părți aduce informații interesante despre trecutul stăpânirilor boierești și despre vechile hotare ale Țării Făgărașului.

² *Trei luni peste munți. Dare de seamă despre o excursiune științifică în Transilvania*, în „Columna lui Traian”, V, 1874, p. 125 și urm.

³ *Boieri și vecini în Țara Făgărașului în sec. XVI-XVII*, în vol. „Din istoria Transilvaniei. Studii și evocări”, București, 1991, p. 19.

⁴ *Urbariile Țării Făgărașului. I. (1601-1650)*, editor David Prodan, București, Editura Academiei RSR, 1970, p. 502, 719.

⁵ *Ibidem*, p. 503-504, 719.

⁶ *Documenta Romaniae Historica. Seria B. Țara Românească*, vol. I, p. 253-256.

Mai mulți martori arată că părinții și strămoșii lor au avut stâne de oi pe acest munte și că ei dădeau uiumul din caș boierilor din Șinca și nu zărneștenilor, iar unul dintre ei, care pretinde a avea vârsta de 120 de ani, declară că hotarele de acum sunt încă de pe vremea lui *Jankul vajda*, o dovadă a păstrării amintirii marelui voievod în mediul popular.

Pentru a-și susține cauza, zărneștenii au prezentat și ei un document scris în limba română, care a fost tradus și citit de dieci cunoscători ai limbii, care se referea însă la hotarele dintre satul Rucăr și Brașov. Din păcate, nu se dau alte detalii despre document, considerându-se că nu are legătură directă cu pricina judecată. Cu toate că cei din Zărnești au adus martori chiar și din satele învecinate din Țara Românească, decizia a fost în favoarea satului Șinca.

Nemulțumiți, cei din Zărnești au făcut apel la scaunul princiar care va dispune însă menținerea deciziei, dar cere totuși ca hotărârea luată să fie întărită de mărturia a 25 de boieri. În anul următor, 1641, se purcede la executarea acestei decizii și se face și hotărnicirea muntelui Numaya (Doc. nr. 2). În prezența vecinilor și megieșilor, conform mandatului princiar, au depus jurământul cerut 29 de boieri în favoarea satului Șinca, după care s-a trecut la hotărnicirea muntelui prin refacerea semnelor de hotar.

Toponimele consemnate în document sunt toate românești: Vârful Hârsii, Piscul Hârsii, Obârșia Bârsei, Gruiful Lung. Interesantă este menționarea unei mine vechi de fier („antiqua ferri fodina”) care a dat și numele brațului răsăritean al Bârsei, numit și astăzi Bârsa Fierului. Se pare că litigiul s-a încheiat în acest fel, deși faptul că transumptul capitular din 1751 a fost solicitat de conducerea orașului Brașov pentru hotarele dintre Zărnești din districtul Bârsei și satele făgărășene Poiana Mărului, Șinca, Ohaba și Holbav, ar putea fi un indiciu al altor litigii ulterioare documentului din 1641.

Doc. nr. 1

1640 octombrie 9 – Șinca

Raportul comisiei princiare trimise la Șinca pentru judecarea cauzei dintre satele Șinca și Zărnești privind hotarele muntelui Nămaia. Este reprodusă traducerea maghiară a documentului domnului muntean Basarab cel Bătrân din anul 1476, mai 8 și depozițiile martorilor chemați de ambele părți.

Original, hârtie, patru peceți inelare: Magyar Nemzeti Levéltár, F 4, Gyulafehérvári káptalan országos levéltára, (Arhiva Națională Maghiară, Arhiva regnicolară a capitlului din Alba Iulia), Cista comitatum, Comitatus Albensis, cista 5, fasc. 2, nr. 23.

Transumpt capitular din 1786, martie 31 – Ibidem.

Verso: Illustrissimi principi et domino domino Georgio Rakoci, dei gratia principi Transilvaniae, partium regni Hungariae domino et Siculorum comiti etc. domino domino nobis semper clementissimo.

1640. Apertae per Stephanum Kassai prothonotarium.

Levata die decima septembris. Approbatur iudicium introscriptum, hoc addito quod incolae Barcenses 25 similiter jurantur super eo quod meta et limes alpium Numaja nuncupati inter possessiones Sinka et Zernest sit Barcza pataka. Juramentalis depositio coram vicecomitibus et judicialium comitatus Albensis et altero requisitore juramentalis depositio fuit 1 Junii, anni proximi affuturi, puta 1641...

Illustrissime princeps et domine domine nobis clementissime, fidelium perpetuorumque servitorum nostrorum in gratiam celsitudinis vestrae humillimam debitamque semper oblationem! Vestra noverit illustrissima celsitudo nos ex speciali commissione celsitudinis vestrae in hoc anno praesenti millesimo sexcentesimo quadagesimo, die vero nona mensis Octobris, cum ad dirimendam illam controversiam quae vertebatur inter possessionem celsitudinis vestrae Sinka nuncupatam, ac possessionem Zernest ad civitatem Brasso pertinentem ratione cuiusdam alpis vulgo Numaja Havassa vocata accessissemus, ibique dum in facie loci litigiosi consedissemus, ex tunc generosus dominus Stephanus Varsai illustrissimi celsitudinis vestrae causarum fiscalium Transilvanensium director, nominibus et in personis universorum incolarum dictae possessionis Sinka, nostram insurgentes in praesentiam, exhibuit et praesentavit nobis quasdam litteras magnifici quondam Bassarabae Vajvodae olim regni Valachiae Transalpiniae, ac terrarum Fogaras et Omlas Baronis sub pendenti eiusdem sigillo manumque propriam subscriptione in anno creationis mundi 6080 die octava mensis May in civitate Bukurest emanatas et in pergamine patenter Valatica linguae traticis litteris conscriptas donationales huiusmodi sub tenore:

Christus Isten jo hitű és kedves Istentűl megajándékoztatott és Christus elűt kedves, egyedűl hatalmas keresztűny Baszaraba Vajda, az nagy Dan vajdanak őrėgbik fia, Isten kegyelmessėgėbűl Istentűl megajándékoztatott birodalommal, az egėsz Oláh Országnak ura, és az havasokon kivűlis Omlásnak és Fogarasnak Hertzege, én uraságom elűt kedves és io becsűletes és igaz és tiszteletes és tiszta orcáin, és mindenek felet tekintetes erre nėzve irám és adtam ez uraságom levelét az én uraságomėknek Bojerinak Fogaras Országiaknak, nevezet szerint Salamon uramnak és az ő atyafiának Aldanak, és az ő fiainak fiurul fiura és onokáinak ezeket az falukat az ő igaságokra nėzve, nevezet szerint Sinkanak felét Numaja nevű havassaval, más havassal egyűt, az kitis ugyan Numaj havasnak hinak, mellyis pėnzen vet volt Bude Bojertol és Ohabanak felét, és Saarkanak felét és Ludisornak felét havassaval egyűt, két ugyan Ludisornak felet. Az ciganyokot kik ő nekik őrėkűstűl marattak volt egyiknek neve Raduly fiával, az masiknak Lál fiával, harmadik is Raduly fiával, negyedik Kurki fiával, ötűdik Musa fiával, hatűdik Koszta vej fiával. Annak okáert ezeket mind nekik adtam hogy legyen nėkiek őrėkűsűn őrėgsegek mind fiunak és mind onokáinak, hogy senki nekik ne lehessen háborgatoi ezekben, se itėlűjek, se birájok, se birságolujok, se az én tisztviselűmnek, se azoknak szolgáinak háborgatások rajtok ne lehessen, mert nekik adtam kegyelmességembűl mivel engemet szolgáltak. De az ki megpróbállya hogy ezeket ez ő őrėksėgekben tsak egy szűrszálnyit elveszen nagy bűntetėsűnk és haragunk lėszen rajta mint egy arulon és parancsolatunk megvetven, az ki pedig ezeknek dėzmájokból avagy mėhekbűl, avagy mėnesekbűl, avagy egyėb barmakból, avagy rėteibűl, avagy kancza mėnekbűl, minden szolgálatból és minden adoból, akár nagy, akár kitsin, valameddűg az én birodalmam őr, ezeket penig atkunkatis vetėttűk arra ez levelűnk által, az kit az Isten holtunk után valakit hogy ura

legyen ennek az Oláh Országának, avagy az én gyermekeimből, avagy az én nemzetiségemből, de ha az mi vétkünknek irt más nemzetségből talalna successorunk lenni, ha ez levelünket megbecsüli az miket ide fel meg irtunk, azt az Ur Isten meg aldja meg örizze és urasagaban meg erősitse, ha penig fel bontya, meg gyalazza és meg nem erősíti, azt az Ur Isten verje meg ez vilagon minden testében, az más világon átkozot legyen az Ur Istentől az ki a mennyet és a földet csinálta, mind testiben lelkiben átkozot legyen, az tizenkét apostoloktolis és az háromszáz és tizenkét szent atyáktól, és legyen Judával és Ariusal ezek és a töb sidokkal, kik Christust fel feszítették és az ő vére legyen rajtok és a ő fiain az ki megvagyon és léssen mind örökké, amen.

Ez mi levelünknek bizonyosagara irtuk be nevezet szerint ezeket: Dragumer uramot és Kazan uramot, és Nyagul uramot, Szanila uramot és Dant az ki fő bornokunk, és Todor uramot, az ki fő logofetünk, és fekete Majna uramot és Dragiot uramot fő szpatarunkat és Dragumer uramot fő asztalnokunkat és Bade uramot fő víztörünket, és Bajkot fő poharnokunkat, és Demetert az ki fő sztratarnikunk, és Makra fő lovaszmesterünket, és irta ezt Milko nevü secretariusunk Bukarestnek varaban die octava May, vilag teremtése utan hat ezer nyolcvan négy esztendőben. Et paulo inferiorius scriptum est Istennek kegyelmeségéből keresztény Baszaraba Vajda.

Quibus sic exhibitis, allegavit eo modo penes eosdem litteras: Mivel hogy az a havas constal hogy Sinkához valo fiscale bonum és a Zernestiekkal lévén controversia ez felöl, azt kívánom, hogy restituáltassék az fiscusnak circum circa, minden hatarival. Az mellet az exhibealt levelem ha elégséges nem volna kész vagyok bizonytságot is producalni, hogy ez az havas Sinkához valo és ab antiquo ide birattatott, a Zernestiek csak kapdásak rajta. Protestatur.

Quae audito egregius Franciscus Kénesi de eadem legitimus procurator dictae possessionis Zernyest respondit ex adverso: az exhibealt donatio regi Baszaraba vajda levele, mellyet erőtlennek mondunk hisce rationibus. Primo ezt hogy a datumja olly időre sonal mellyet meg az mi aetasunk fel sem ert, videlicet a mundi creatione hat ezer és a felet egy néhány szamu esztendőket comprehendal. Secundo, hogy az nem Metalis hanem simplex donatio, statutoriis litteris et Relatoriis super statutione, et apprehensione alpis litigiose carens. Tertio ezt Vas Homorodoldalnak hiák nem Numaj nevü havasnak, az exhibealt levelis nem contineallya, hogy eppen az egy hegy és havas, parte ab utraque Numajnak hivatassék. Holott ez szo is Numaj in significatione propria az oláh nyelven annyit teszen hogy nem tovább. Eznnek nagy erőssége az continuus usus, és consuetudo pro exemplo vagyon mind Fogarass földé és Barczaban és az vidéknek ex latere montium le folyasa distingvallya. Et per hoc, mivel eddig ugyis birtuk által az hegyen nintsen semmi keresetek. In super ada egy privilegiumot függő pecsétés leveletis be az Inctusoknak prokatora, mellyet ugyan ot jo oláh deakokkal el olvastatvan mivel oláh nyelven vala írva. Melly level a Numaj nevü peres havashoz semmit nem mutat vala, hanem az mint az Rukaj hatarok havasok distingvaltatnak az Brassai hatartól azt declarallyak vala. Mellyet az procurator veven eszebe, hogy neki nem suffragalna maga letétete.

Quibus sic exhibitis et agitatis ex utraque parte testes producerent, deliberramus.

Testes pro parte domini directoris: 1. Testis Raduly Szerbuly de Ludisoyre. 2. Salamon Laczko de Husuvize, 3. Sztoika Graul de Besambak jurati Boieri Fogarasiensis, jurati examinati, fatentur sese nihil de teritorii ejusdem alpis scire. 4. Dragui Boer de Luczaj annorum 70, juratus examinatus, fatetur ugy halottam mind éltig, hogy az Barcza vize ennek az Numaj nevü havasnak az határa. 5. Opra Kornia annorum 50 de Illyen, juratus examinatus: én egy néhányszor voltam ezen az veszekedő helyen, de bizonyosan határát nem mondhatom, ki azt mondja hogy az Barcza pataka az hatar, ki mást mondott. 6. Lupuly Pero de Illyen, annorum 35, juratus examinatus fatetur sic ut quintus testis Opra Kornia. 7. Koman Lupul de Morsina, annorum 60, juratus examinatus fatetur: bizonyosan hogy ez Numaj havasnak az hatara szinten az Barcza patakaig vagyon, az kit most az Brassaiak akarnak el venni, mert az apamnak volt it isztinaja. 8. Thomas Boer de Also Uczia, annorum 65, juratus examinatus fatetur: halottam mástól, hogy addig vagyon de bizonyosan nem tudom. 9. Sztoika Bulia de Ohaba, annorum 70, juratus examinatus fatetur: én szomszédos vagyok Sinkával tudom bizonyosan, hogy ez Numaja nevü havas az határa éppen az Barcza vagyon, az kit most az Brassaiak akarnak elvenni, minekünk isztanankis volt itt az Barcza pataka mellet, az Sinkai Boeroknak sajt bertis attunk. 10. Opra Gavrilla de Jaas, annorum 55, juratus examinatus fatetur: én miolta említtek oly mind éltig ugy tudom, hogy az Sinkai Boerok birták ezt az Numai havassat mind az Barcza patakáig. 11. Raduly Gavril de Locza, annorum 55, juratus examinatus et fatetur uti proxime praecedens testis Opra Gavrilla in omnibus. 12. Niagul Boer de Also Vissta, annorum 50, juratus fatetur nihil. 13. Opra Zap Mondrai, annorum 70, juratus examinatus, fatetur: bizonyosan tudom hogy az Sinkai Boerok birtak ezt az Numaj havassat, mindaz Barcza vegeig, nekikis attunk sajt bert mindenkor onnét az isztanabol. Praemissi testes omnes sunt Boeri. 14. Providi Andreas Gjula, annorum 55, juratus examinatus, fatetur: tudom azt hogy minekünk it volt isztinánk, de az mi juhainkat mind az Barcza vizeig jártattuk, eppen az javából az Sinkaiaknak attunk sajt bért, addigis vagyon az határa. 15. Dumitru Dragota, annorum 60, juratus examinatus, fatetur: én mind pakular és bács voltam s Brassához valo jobbagy voltam, akkor bizonyosan tudom hogy az Brassaiakkal jöttünk ki együt és alkuttunk meg az Sinkai Boerokkal arrol az Numaj nevü havasrol mind azt a Barcza patakaig és sajt bértis Sinkara adtunk, addigis vagyon az hatara. 16. Roman Kalotha, annorum 40, juratus examinatus, fatetur in omnibus punctis sicut proxime praecedens testis Dumitru Dragotha. 17. Bogdan Szula Laura, annorum 60, juratus examinatus, fatetur: egesz az Barcza vizeig ez az Numaj havassa az Sinkai Boeroké volt tudom bizonyosan. 18. Sztan Lunka, annorum 55, juratus examinatus, fatetur: tudom, hogy egész az Barcza vizéig vagyon ennek az Numajnak hatara, az Sinkaiaknak sajt bertis mind adtunk. 19. Raduly Algye, annorum 45, juratus examinatus fatetur uti proxime praecedens testis Sztan Lunka in omnibus et hi sunt jobbagiones domini (in possessione Porro et districtu Fogarasiensi comitatuque Albensi Transilvaniae commorantes). 20. Bukur Mihahlie, annorum 55. 21. Many Olitamiel, annorum 60. 22. Mihaly Dragul, annorum 55, jobbagiones suae serenitatis in possessione Grid, districtuque Fogarasiensi et comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati examinati, fatentur in omnibus uti proxime praecedentes testes. 23. Sztan Misa, annorum 50. 24. Roman Sztoika, annorum 70, jobbagiones generosi domini Petri Haller de Hallerkö, in possessione Todoricza comitatuque Al-

bensi Transilvaniae commorantes, eodem modo fatentur ad fidem eorum deo debitam exigentiam. 25. Raduly Manczia, annorum 65. 26. Dragus Draja, annorum 70. 27. Bukul Algia, annorum 60. 28. Sztaneciul Burliy, annorum 60, jobbagiones suae serenitatis in possessione Ohaba in districtu Fogarasiensi comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati examinati, fassi sunt: egész az Barcza végéig tudgyuk, hogy birtak az Sinkaiak fiurol fiura ez Numajat. 29. Lie Mikolie, annorum 80. 30. Tudor Cziaga, annorum 55. 31. Raduly Poka, annorum 55. 32. Moan Ona, annorum 55, jobbagiones suae serenitatis in possessione Sarkaniya, districtuque Fogarasiensi et comitatu Albensi Transilvaniae residentes, fatentur in omnibus ut praemissi proxime praecedentes testes, ad fidem eorum deo debitam exigentiam. 33. Sztan Dobrin, annorum 35. 34. Raduly Urabia, annorum 65, jobbagiones in possessione suae serenitatis Buczion, districtuque Fogarasiensi comitatuque Albensi Transilvaniae commorantes jurati examinati, fatentur etc. 35. Bukur Langa, annorum 65. 36. Sztoika Juczia, annorum 55. 37. Sztoika Kizde, annorum 50. 38. Bukur Kiske, annorum 32, jobbagiones suae serenitatis in possessione Persan, districtuque Fogarasiensi, comitatuque Albensi Transilvaniae, jurati, examinati, simili modo fatentur in omnibus periodis. 39. Roman Hersa, annorum 65. 40. Algya Rusan, annorum 50. 41. Sandor Sindrille, annorum 28, in possessione Vaad, in districtu Fogarasiensi comitatuque Albensi Transilvaniae commorantes, jobbagiones celsissimis vestrae, fatentur in omnibus uti priores proxime praecedentes testes.

Testes in causam atractorum:

1. Testis Stoika Daszorarul, annorum 80, in possessione Toan commorantes, juratus examinatus, fatetur: tudom azt hogy az háboruságkor ide futottunk az dél felé valo oldalára ennek az havasnak s az Zernesti hatart az bercz teteig tudom. 2. Sztoika Radaczie, annorum 60, in dicta possessione Toan commorantes, juratus examinatus, fatetur: ugy halottam mastol, hogy az bercz tetöig vagyon az Zernesti határ. 3. Lupul Voanczie, annorum 65, juratus examinatus, fatetur uti secundus[!] testis Sztoika Daszorarul. 4. Joannes Ferencz, annorum 50. 5. Joannes Markos, annorum 55. 6. Gregorius Prudik, annorum 50. 7. Mathias Kis alias Georgy, annorum 65, in possessione Volkan et hi omnes in districtu Brassoviensi et comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati examinati, nihil fatentur. 8. Mihalla Dolbe, annorum 120, juratus examinatus, fatetur: én Jankul vajda idejetöl fogva ugy tudom hogy az mint az berczről ala foly Zernest fele az viz, attol fogva az oda valo hatar Zernesthez, más felöl Fogarasi. 9. Raduly Ranczie, annorum 50, juratus, examinatus, fatetur: én az apámtoal ugy halottam, hogy ugy vagyon az határ az mint az elötte vala bizonyság Mihaele Dolbe valja. 10. Pula Sztoika, annorum 50, juratus examinatus, fatetur: tudom azt hogy jártam az juhokkal az háboruságkor, azt halottam akkor, hogy az bercz teteje az hatar. 11. Vlad Kopola, annorum 60. 12. Tatul Komanczie, annorum 50. 13. Raduly Pithe, annorum 50, omnes in possessione Rukal, jurati examinati fatentur: hallottuk miis hogy az mint a tetöröl lefoly az viz Zernest felé, attol fogva Zernesti határ. 14. Juon Fireytrey, annorum 75. 15. Koman Joneszeszk, annorum 50, Koman Kovirie, annorum 65, in possessione Dragostioi et regno Valachiae Transalpinensis, hi omnes commorantes, jurati examinati, fatentur: az ö lelkik ismerete szerint azt vallyák hogy az melly bércz tetöröl az viz be foly az patakon, ott az berczeig, ott az Zernesti határ,

azt is úgy tudjuk, hogy ez az Zernest felé való oldalát Vas oldalának hívjuk, annak is tudjuk.

Quorum quidem testium fassionibus altero citroque ita productis, contra testium fassionibus pro parte Inctorum receptis, actorum procurator contendit eo modo: mivel az Inctusoknak testisek semmi bizonyost nem inferálnak, sőt azok közül jobbrészt havaselföldiek, idegen országiak, per hoc azoknak fassioiok nem stálnak ellenünk. Inctis replicant et primum contra testes actorum contendunt: az mint humanum testi montiumrol producal az Actor contradicalunk hisce rationibus azok ellen. Primo. Ezert kívánjuk invalidaltatni fassioiukat, hogy többire urunk ő nagysága jobbagy fiscusi személlyek, noha Boeroknak mondatnak az oláhok szokása szerint, de csak libertinusok et in causis regni nobilium cui imperare potest tamquam subdito testis esse non potest. Hogy penig contendal az actor az mi bizonyoságunk ellen, hogy más országbeliek nem lehetnek bizonyoságok: in contrarium mi azt mondjuk, hogy in confinio vicinusok az Zernesti hatarral, és nem is parasztok. Az mely levelet penig exhibealunk, tsak in eum finem, hogy ennek exemplariumabolis illustraltassek az dolog, hogy az több hatarolis Zernestnek Rugajal az berczek tetejen es arrol az vizeknek indulasa s az hegyeknek inclinatioja mutattya meg.

Quibus sic habitis et existentis, supplicarunt tandem praefatarum partium procuratores per nos in praemissis juris aequitatem justitiaeque complementum elargiri. Unde nos habitis superinde consilio praematura et sana deliberatione, mivel az dominus fiscalis director producal egy levelet, mellyel comproballya, hogy ezt az Numaja nevü havast eppen conferalt volt Baszaraba vajda, úgy mint akkori hercege ezeknek Sinkai Boeroknak Fogarasföldieknek. Az mellet producal bizonyoságot is az kik az conferallyak, hogy eppen az Barcza vegeig vagy on ala az Numaj nevü havasnak határa. Producalnak ugyan az Brassaiak reszeröl is egy levelet, az mely nem ide való hanem az Rugaj hatart hasittya meg az Brassai hatartol, de az Numaj nevü havasrol semmi emlékezet abban nintsen, bizonyoságotis hoznak bé, az mellyek mind Havaselföldiek, Rukaiak, azért nem lehet helyes bizonyoságok mert de proprietate territori nem tudnak hanem tsak similitudot hoznak be. Az mint az levél ellen contendalnak az Brassaiak stal az fiscalis director beadta level mert dominus terrestris volt az és méltan el adhatta, más az hogy az Brassai uraimis hasonlo levéllel éltek, annak sem volt statutoriaia es relatoriaja, az bizonyoságokis stálnak mert az Brassaiakis az magok funduson lako emberekkel bizonyították. Az fiscalis directornak bizonyosági viciniorbéik helyesbek jobbak és Boerokis nagy részint. Azért mégis non pro necesse, sed pro bene esse az Sinkai Boerok decima quinto se esküdjenek meg azon, hogy az Barcza vizeig ennek az Numaj nevü havasnak vagy on az hatara bene conditionis hominibus eppen meg marad nekik az havas. Inctus appellat causam cum tota sua serie in curiam suae celsitudinis. Actor contra ... volenti ad ... magok kevantak ... eő nagysága commissariusokat bocsat ki in facie loci litigiosi decidaltassek az dolog.

Deliberatum. Noha magok kivanságok szerint az appellation nem admittaltatnék ide, hogy az mi conscientiank is salva legyék és jövendő Erdely vármegyék terminusára Megyesre, az ki immar promulgaltattot transmittallyuk ezen processus szerint, úgy hogy akkor ezen transmissiot be advan az ő nagysága táblája élében, ott finaliter decidaltassék, mind exceptioik és remediumok obstendaltatvan,

addig penig mindenek fel az havasnak usussatol supersedeallyon et hanc nostram super praemissis factam deliberationem prout per nos ac coram nobis est peracta eidem illustrissimis celsitudinis vestrae fide nostra mediante rescripsimus eandem illustrissimam celsitudinem vestram dulcissime valere desideramus.

Datum in Sinka, anno dieque ut supra notatis. Correctam per eosdem. Ejusdem illustrissimis celsitudinis vestrae fidelis et humiles servitores.

Georgius Hajdu supremus iudex nobilium Michael Szekelly vice comes comitatus Albensis Transilvaniae manu propria, Ladislaus Czeffey prothonotarius, Joannes Sarosi tabulae suae celsitudinis juratus assessor manu propria.

Traducere:

Prealuminate principe și domn, domn nouă preaîndurător, preasmerit prin os al slujbelor noastre datorate, credincioase și veșnice întru milostivirea luminăției voastre. Să afle prealuminata voastră îndurare că noi, din osebita însărcinare a luminăției voastre, am ajuns în acest an prezent o mie șase sute patruzeci, ziua a noua a lunii octombrie, spre a încheia controversa care se iscăse între satul numit Șinca al luminăției voastre și satul Zărnești aparținător de orașul Brașov, din cauza unui munte numit popular Numaja Havassa. Așezându-ne acolo în fața locului disputat, alesul domn Ștefan Varsai, directorul pricinilor fiscale din Transilvania ale prealuminăției și preaîndurării voastre, în numele și în persoana tuturor locuitorilor zisului sat Șinca, ridicându-se în prezența noastră, a arătat și a prezentat o scrisoare a măritului și răposatului Basarab, voievodul de odinioară al Țării Românești și baron al Făgărașului și Amlașului, emisă sub sigiliul său atârnat și semnătura mâinii sale în anul de la crearea lumii 6080, ziua a opta a lunii mai, scrisoare deschisă de danie, pe pergament, scrisă cu litere în limba română, cu următorul conținut:

(urmează traducerea în limba maghiară a documentului emis de domnul muntean Laiotă Basarab cel Bătrân în anul 1476 (6984), mai 8, la București v. originalul în: DRH, B., I., nr. 152, p. 253-256).

Quibus exhibitis allegavit eo modo penes easdem litteras: deoarece se poate constata că acel munte este un bun fiscal aparținător de Șinca și este în litigiu cu cei din Zărnești, doresc să fie restituit fiscoi, de jur împrejur cu toate hotarele. Pe lângă aceasta, dacă scrisoarea prezentată n-ar fi suficientă, sunt gata să produc și mărturie că acest munte ține de Șinca, era stăpânită *ab antiquo* de aceștia, iar cei din Zărnești doar l-au ocupat. *Protestatur.*

Quae audito egregius Franciscus Kenesi de eadem, legitimus procurator dictae possessionis Zernyest, respondit ex adverso:

Dania prezentată, scrisoarea bătrânului voievod Basarab, o declarăm lipsită de putere *hisce rationibus*. *Primo*. Data se referă la un timp pe care nici noi nu l-am ajuns, *videlicet a mundi creatione* șase mii și câțiva ani pe deasupra. *Secundo*. Ea nu este o scrisoare de hotărnicire, ci o simplă danie, *statutoriis litteris et relatorii super statutione et apprehensione alpis litigiose carens*. *Tertio*. Acesta se numește Vas Homorodoldal și nu Numaja și nici scrisoarea prezentată nu spune că acela este un munte care se numește de o parte și alta Numaja. De altfel și cuvântul Numaj înseamnă în limba română până aici. Puterea acesteia este *continuuus usus et consuetudo* și ele sunt separate atât în Țara Făgărașului cât și în Țara Bârsei de cursul apelor *ex*

latere montium. Et per hoc, pentru că așa le-am stăpânit până acum, dincolo de munte nu au ce căuta. *Insuper* procuratorul pârâților prezentă și un privilegiu, cu pecete atârnată, pe care l-a pus să fie citit cu dieci români pricepuți, căci era scris în limba română, care scrisoare nu conținea nimic despre muntele Numaja, ci despre cum erau separate hotarele Rucărului de cele ale Brașovului, procuratorul negândindu-se că nu i slujea la nimic depunerea ei.

Quibus sic exhibitis et agitatis, ex utraque parte testes producerent. Deliberaveramus testes pro parte domini directoris.

1. *testis Raduly Szerbuly de Ludisoyre.* 2. *Salamon Laczko de Husuvize.* 3. *Sztoika Graul de Besambak jurati Boieri Fogarasiensi, jurati examinati fatentur sese nihil de territorii ejusdem alpis scire.* 4. *Dragui Boer de Luczaj, annorum 70, juratus examinatus fatetur: toată viața mea așa am auzit că hotarul acestui munte Numaj este apa Bârsei.* 5. *Opra Kornia, annorum 50 de Illyen, juratus examinatus: eu am fost de câteva ori pe acest loc controversat, dar nu pot să spun sigur hotarul său, unii spun că e pârâul Bârșa, alții spun altceva.* 6. *Lupuly Pero de Illyen, annorum 35, juratus examinatus fatetur sic ut quintus testis Opra Kornia.* 7. *Koman Lupul de Morsina, annorum 60, juratus examinatus fatetur: știu sigur că hotarul muntelui Numaj este până la pârâul Bârsei, pe care brașovenii vor să-l ia acum, pentru că tatăl meu a avut stână aici.* 8. *Thomas Boer de Also Uczia, annorum 65, juratus examinatus fatetur: am auzit de la alții că este până acolo, dar nu știu sigur.* 9. *Sztoika Bulia de Ohaba, annorum 70, juratus examinatus fatetur.* Eu sunt vecin cu Șinca și știu sigur că hotarul muntelui Numaja este până la pârâul Bârșa, pe care vor să-l ia acum brașovenii. Noi am avut și stână lângă pârâul Bârșa și am dat și darea cașului boierilor din Șinca. 10. *Opra Gavrilla de Jaas, annorum 55, juratus examinatus fatetur: eu, de când țin mințe, până acum, așa știu că boierii din Șinca au stăpânit muntele Numaj până la pârâul Bârșa.* 11. *Raduly Gavril de Losza, annorum 55, juratus examinatus fatetur uti proxime praecedens testis Opra Gavrilla in omnibus.* 12. *Niagul Boer de Also Vizta, annorum 50, juratus examinatus fatetur nihil.* 13. *Opra Zap Moldvai, annorum 70, juratus examinatus fatetur: știu sigur că boierii din Șinca stăpâneau acest munte Numaj până la capătul Bârsei, lor le dădeam darea de caș totdeauna din stâna noastră.* *Praemissi testes omnes sunt Boeri.* 14. *Providi Andreas Gziula, annorum 55, juratus examinatus fatetur: știu că noi am avut aici stână, iar oile noastre le purtam până la apa Bârsei, darea cașului o dădeam șincanilor și până acolo este hotarul muntelui.* 15. *Dumitru Dragota annorum 60, juratus examinatus fatetur: eu am fost păcurar și baci, iobag pe atunci al brașovenilor. Știu sigur că am venit împreună cu brașovenii și ne-am înțeles împreună cu boierii din Șinca în legătură cu acele hotare ale muntelui Numaj până la pârâul Bârșa, dare de caș am dat tot la Șinca și până acolo este hotarul.* 16. *Roman kalotha, annorum 40, juratus, examinatus, fatetur in omnibus punctis sicut proxime praecedens testis Dumitru Dragotha.* 17. *Bogdan Szula Laura, annorum 60, juratus, examinatus, fatetur: știu sigur că muntele Numaj a fost al boierilor din Șinca până la apa Bârsei.* 18. *Sztan Lunka, annorum 55, juratus examinatus, fatetur: știu că hotarul acestui munte Numaj este până la apa Bârsei. Am dat darea cașului șincanilor.* 19. *Raduly Algye, annorum 45, juratus examinatus, fatetur uti proxime praecedens testis Sztan Lunka in omnibus et hi sunt jobbagiones Vestrae (in possessione Porro et districtu Fogarasiensi comitatuque Albensi Transilvaniae commorantes).* 20. *Bu-*

kur Mihahlie, annorum 55. 21. Many Olitamiel, annorum 60. 22. Mihaly Deagul, annorum 55, *jobbationes suae serenitatis in possessione Grid, districtuque Fogarasiensi et comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati, examinati, fatentur in omnibus uti proxime praecedentes testes.* 23. Sztan Misa, annorum 50. 24. Roman Sztoika, annorum 70, *jobbationes generosi domini Petri Haller de Hallerkö in possessione Todoricza, comitatuque Albensi Transilvaniae commorantes, eodem modo fatentur ad fidem eorum deo debitam exigentiam.* 25. Raduly Manczia, annorum 65. 26. Dragus Draja, annorum 70. 27. Bukul Algia, annorum 60. 28. Sztancziul Burluj, annorum 60, *jobbationes suae serenitatis in possessione Ohaba in districtu Fogarasiensi comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati examinati fassi sunt: ştim că cei din Şinca stâpâneau din fiu în fiu acest munte Numaja până la capătul Bârsei.* 29. La Mikolie, annorum 80. 30. Tudor Cziaga, annorum 55. 31. Raduly Poka, annorum 55. 32. Moan Ona, annorum 35, *jobbationes suae serenitatis in possessione Sarkanicza, districtuque Fogarasiensi et comitatu Albensi Transilvaniae commorantes fatentur in omnibus ut praemissi proxime praecedentes testes, ad fidem eorum deo debitam exigentiam.* 33. Sztan Dobriu, annorum 35. 34. Radu Urabia, annorum 65, *jobbationes suae serenitatis in possessione Buczion districtuque Fogarasiensi et comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati examinati fatentur etc.* 35. Bukur Langa, annorum 65. 36. Sztoika Juczia, annorum 55. 37. Sztoika Kisde, annorum 55. 38. Bukur Kisde, annorum 32, *jobbationes suae serenitatis in possessione Persan, districtuque Fogarasiensi et comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati, examinati simili modo fatentur in omnibus periodis.* 39. Roman Hersa, annorum 65. 40. Algye Rusan, annorum 50. 41. Sandor Sindrille, annorum 28 in possessione Vaad, in districtu Fogarasiensi comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, *jobbationes celsitudinis vestrae fatentur in omnibus uti priores praemissi praecedentes testes.*

Testes in causam attractorum

1. Testis Sztoika Dasztrarul, annorum 50, in possessione Toan commorantes, juratus, examinatus fatetur: ştiu că pe vremea războaielor ne-am refugiat pe versanţii de sud ai acestui munte şi hotarul Zărneştilor ştiu că era pe creste. 2. Sztoika Radaczie, annorum 60, in dicta possessione Toan commorantes, juratus examinatus, fatetur: am auzit de la alţii că hotarul Zărneştilor era până la creastă. 3. Lupul Vanczie, annorum 65, juratus examinatus, fatetur uti secundus(!) testis Sztoika Drasztarul. 4. Joannes Ferencz, annorum 50. 5. Joannes Markos, annorum 55. 6. Gregorius Budik, annorum 50. 7. Mathias Kis alias Georgy, annorum 65 in possessione Volkan, et hi omnes in districtu Brassoviensi et comitatu Albensi Transilvaniae commorantes, jurati examinati, nihil fatentur. 8. Mihalla Dolbe, annorum 120, juratus examinatus, fatetur: eu ştiu că din vremea voievodului Jankul, hotarul ţinea de Zărneşti pe apa care curgea de pe creastă, de cealaltă parte ţinea de Făgăraş. 9. Raduly Ranczie, annorum 50, juratus examinatus, fatetur: am auzit de la tatăl meu că hotarul este cum a mărturisit precedentul Mihaile Dolbe. 10. Pula Sztoika, annorum 50, juratus examinatus, fatetur: ştiu că, umblând cu oile pe vremea războaielor, am auzit că creasta este hotarul. 11. Vlad Kopola, annorum 60. 12. Tatul Komanczie, annorum 50. 13. Raduly Pithe, annorum 50, omnes in possessione Rukal jurati examinati, fatentur: am auzit şi noi că hotarul Zărneştilor este apa care curge de pe creastă spre Zărneşti. 14. Juon Fireytrey, annorum 75. 15. Koman Joneszeszk, annorum 50. 16. Koman Kovirie, annorum

65, *in possessione Dragosztici et regno Valachiae Transalpinensis hi omnes commorantis, jurati examinati, fatentur*: Ei mărturisesc după conștiința lor că apa care curge de pe creastă în pârâu până la creastă este hotarul Zărneștilor. Știm și că versantul dinspre Zărnești îl numim și îl știm drept Vasoldal.

Quorum quidem testium fassionibus altro citroque ita productis, contra testium fassionibus pro parte Inctorum receptis, uter procurator contendit eo modo: martorii pârâților nu au produs nimic sigur, mai mult, mare parte a lor sunt din Țara Românească, deci străini, *per hoc* mărturia lor nu rezistă împotriva noastră. Pârâții au răspuns mai întâi împotriva martorilor pârâților. Ceea ce produce pârâșul prin mărturia oamenilor ne împotrivism contra lor *hisce rationibus*: primo. Vrem să invalidăm mărturia lor pentru că sunt în cea mai mare parte iobagi ai fiscolei mării sale, care, deși sunt numiți boieri după obiceiul românilor, sunt doar libertini, *et in causis regni nobilium cui imperare potest tamquam subdito testis esse non potest*, iar că pârâșul contestă martorii noștri pentru că cei din țară străină nu pot fi martori, noi răspundem că sunt vecini de graniță cu hotarul Zărneștilor și nici nu sunt țărani. Iar scrisoarea pe care am prezentat-o, am făcut-o cu scopul de a exemplifica că și alte hotare ale Zărneștilor cu Rucărul sunt creasta munților și apa care coboară de acolo și este arătată de înclinarea munților.

Quibus sic habitis et existentis supplicarunt tandem praefatarum partium procuratores per nos in praemissis juris aequitatem justitiaeque complementum elargiri. Nos, habita superinde consilio praematura et sana deliberatione

Pentru că dominus fiscalis director a produs un document prin care dovedește că muntele numit Numaja a fost dăruit de voievodul Basarab, care era atunci ducele acestor boieri din Șinca din Țara Făgărașului, pe lângă aceasta aduc și mărturii care arată că hotarul acestui munte Numaja este capătul Bârsei. Brașovenii produc și ei din partea lor o scrisoare, care însă nu e de aici, ci arată hotarul rucărenilor de Brașov, dar despre muntele Numaja nu spune nimic. Aduc mărturii pentru aceasta doar din Țara Românească ... pentru cei din Rucăr, de aceea mărturia lor nu poate fi bună pentru că *de proprietate territorii* nu știu decât să aducă asemănări. Ceea ce resping în general brașovenii este scrisoarea produsă de directorul fiscal, căci acela era dominus terrestris și putea cu drept să doneze. E drept că și domnii brașoveni au folosit un document asemănător, dar nici acela nu avea scrisoare de introducere în stăpânire și nici raportul despre aceasta. Mărturiile sunt bune pentru că brașovenii au adus oameni de pe domeniile lor. Vecinii mărturisitori aduși de directorul fiscal sunt mai buni și sunt în marea parte a lor boieri. Din acest motiv, *non pro necesse, sed pro bene esse* 25 boieri de bună stare din Șinca să jure că hotarul acestui munte Numaj este până la apa Bârsei.

Inctus appellat causam cum tota sua serie in curiam suae celsitudinis. Actor contra ... volenti ad ... magok kivantak egy eo nagysaga commissariusokat bocsat ki es in facie loci litigiosi decidaltassek az dolog.

Deliberaatum

Deși, după dorința lor, apelarea nu s-ar admite aici, ca să fie și conștiința noastră împăcată, o transmitem la termenul comitatelor transilvane, anunțată deja la Mediaș, ca prezentă această apelare, să se dea o decizie finală în tabula mării sale,

fără a se putea opune excepții or remedii. Iar până atunci ambele părți să fie oprți de folosul muntelui.

Et hanc super praemissis factam deliberationem prout per nos ac coram nobis est peracta eidem illustrissimi celsitudinis vestrae fide nostrae mediante rescriptissimus eandem illustrissimam celsitudinem vestram quam dulcissime valere desideramus.

Datum in Șinka, anno dieque ut supra notatis. Correctam per eosdem, ejusdem illustrissimi celsitudinis vestrae fidelis et humiles servitores.

Doc. nr. 2

1641 iunie 16

Hotărnicirea muntelui Numaja, în litigiu între satele Șinca și Zărnești, făcută la cererea principelui Gheorghe I. Rákóczi.

Transumpt capitular din 1751, octombrie 9: Serviciul județean Brașov al Arhivelor Naționale ale României, Fond primăria orașului Brașov, colecția Privilegiu, nr. 676.

Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo primo, die prima Junii, praesens executio facta est praesentibus generosis, egregiis et nobilibus Joanne Kemen de Bükös comite etc., Francisco Gál de Kénös directore etc., Martino Literato Felvintzi de eadem Felvintz, Joanne Kovásznai, Joanne Kantor, Joanne Kertész judicialium, Nicolao Katy, Andreas Literatus Hévízi, omnino de Fogaras, providis item et ignobilibus Thoma Mészáros, vice iudice substituto, Petro Warga jurato, Serbul Boer de Ludisor, Dragits Boer de Lutz, Oprea Lasul de Alsó Arpás, Stoika Boer de Bessembak, Ladislao Sorbumon de Hurez, Opra Gavrilla de Jaas, Sztoika Bulya de Ohaba, Nyaguly Strembuly de Sinka, Opra Piroh, Opra Kornya de Illyen, Sorban Ispan de Lucza, Laszló Ispan de eadem, Dridiffi Juon de eadem, Stephano Boer de Nagy Berrinyo (Berivoi!), Stanila Ispan de Wojla.

Providis item et ignobilibus Joanne Markos iudice substituto, Fabiano Beszegh, Martino Bartos, Joanne Demeter, juratis in Halmagy, Petro Stephan, Joanne Weler, juratis in Nagy Saros, Michaelae Lonigy, Georgio Gelner, juratis in Baranykuta, Thoma Kamerth, Georgio Bek, juratis in Nadpatak, Hermanno Zip, Joanne Sutoris, juratis in Zelistath, Komano Belec, Sztoika Kiisde, Bukuro Kiisde, Nyagoje Intze, Boeronibus in Perseny, Komano Jarul, iudice, Bukuro Ferencz Senarabe in Burczyn, Joanne Bornemisza iudice, Martino Kis, juratis in Sarkany, Michaelae Santa, Nobile Georgio, Joanne, Laurentio Balogh, Joanne Syne, aliisque quam pluribus ibidem collectis, suae illustrissimae celsitudinis ac prudentum et circumspectorum jobbagionibus, suis ipsorum dominorumque suorum terrestrium nominibus et in personis in praefatis possessionibus et districtu terrae Fogarasiensis, Coronensis ac sedium Saxonicalium existentibus residentibus, homines illustrissimae celsitudinis suae regii testimonio nostro capitulari semper praesente ad facies possessionum Sinka et Zernest, exacto primum a Boeronibus juxta tenorem literarum sententionalium (puta Barbuly Radotza de Buczin, Jovan Czet, Sztoika Motok de Szesztor, Sorban Popa, Komsa Popa de Vajvodeny, Russori Miklos, Komano Algye de Reusory, Retsei Janos de eadem, Miklos Urs, Komsa Rusz de Marsina, Opra Kaplia de Desan, Grama

Jonasko de Ludisor, Raduly Mathia de Illyen, Pap Janos, Koman Boer de Buczon, Michael Felföldi de Todoritza, Sztoika Lupul de Wad, Sztan Boer de Grid, Dragits Boer de Parroh, Koltsar Istvan, Radul Czotza de Komana, Peter Salamon, Sandor Salamon, Sztoika Salamon, Thoma Moga, Koman Pers alias Bobetz, Retsy Janos, Barb Radotzie, Sztoika Kiisde) firmissimo super metarum ostensione juramento: Ego tale et tale, juro per Deum viventem, qui et Pater, Filius et Spiritus Sanctus etc.

Et praesentibus una et consimiliter accedentes, ascendendo per quamquam antiquam semitam a parte possessionis Sinka, in margine silvae, verticeque alpis Numay havasa vocatae, versus partem dextram primam metam novam terream penes ovile, vulgo isztina dictae, quod ovile est Boeronis Ludul Sztoiae de Sinka, erigi curasset, de hinc continue ulterius versus eandem dextram partem seniter flectendo, in apice excelsi monti, vulgo Wurful Herszaul nuncupati, circa dumos pinetos secundam novam metam terream erexisset a parte occidentali.

Ab hinc orientem versus paululum declinando in eodem monte tertiam metam novam terream aggregassent. Inde versus orientem tendendo, in latere cuiusdam bertz inter piniferas, vulgo Ubersia Barsegia vocati, quartam de novo erigi curassent. Postea in eadem latere ulterius progrediendo, versus eandem dextram partem eundo, ad caput praedicti bertz meridiem versus, quintam metam novam terream erexissent. Ab hinc meridiem versus descendendo, ad rivulum Bartza patak vocatum, hinc iterum ad dextram partem occidentem versus fine Piskul Hersaly nominati, inter duos rivulos Bartza dictos sextam metam novam terream construxissent. Exinde ulterius versus occidentem eundo, ad verticem montis Gruju Lungul vocati, septimam metam quam inter arbores piniferas crucibus signatas pro veris metis reliquissent. Hinc descendendo orientem versus ad fluvium Nagy Bartza vize vocatum, ubi est antiqua ferri fodina e regione fluy Rukai decurrentis, octavam metam terream erexissent. Hinc penes fluvium Bartza ascendendo, ad verticem montis nonam metam ultimam terream novam aggregassent, quae distinguunt metas possessionis Sinka a metis Zernest.

Ex certa scientia et deliberatione praefatorum dominorum rectificantium et mutua correspondentia dominorum praefatorum Saxonum separantes et sequestrantes, eadem territoria suae illustrissimae celsitudinis et incolis annotatae possessionis Sinka, eorundemque successoribus, haeredibusque et posteritatibus utriusque sexus universis, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eadem de jure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, intra metas praefatas existentibus, sub suis veris metis limitatis, restrictis et rectificatis, iure perpetuo et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam reliquissent omni prorsus contradictione exclusa.

Seriem itaque huiusmodi executionis, reambulationis nostrae, dominorumque rectificatorum metali, una cum vicinorum et commetaneorum, qui praemissae metali reambulationi rectificationique nostrae interfuerunt, nominibus et cognominibus, terminoque assignato uti fuerat expediendum ad relationem suae illustrissimae celsitudinis et nostri hominum fidedignam [!] fideliter et conscientiose sub sigillo capituli huius usitato et authentico suae illustrissimae celsitudini rescribendam duximus eandem ad vota feliciter valere desiderantes.

Datum die decima sexta diei reambulationis, rectificationis, sequestrationis, executionis nostrae praemissae.